

Előfizetési feltételek:
Fizetendő Debreczenben.
Egész évre 2 ft.
Fél évre 1 „
Községeknek 62 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:
Gróf Degenfeld-tér 3. sz. házbán.
Vilmos sörccsarnokaszomszédságában.)
Kéziratok vissza nem adatnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Felölös szerkesztő: NYIRI GÉZA.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 8 kr;
többszörinél 6 kr.
Nagyobb és többszöri hirdetéseknek igen kedvező engedmények tételnek.
Bélyegdíj: minden beíratásért külön 30 kr.
„Nyitlér“-ben megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Hirdetések és előfizetések helyben a kiadói hivatalnál, Csáthy Ferencz, Telegi K. Lajos, Budapest: Goldberger A. V., Általános Tudósító VII., Erzsébet-körút 14., Blockner J., Eckstein Bern., Haasenstein és Vogler, Bécsben, Prágában A. Oppel, Schaleck H. és Párisban, Hamburgban Majnai-Frankfurtban: G. L. Daube és Mosse Rudolf hirdetési intézetében fogadtatnak el.

Kevés is, rossz is.

— Helyi érdek. —

Debreczen, 1899. szept. 2.

Nagyon természetes, hogy így szeptember elején mindenki figyelme az iskola felé terelődik, nálunk meg igen nevezetes ez az ügy, mert az a kínos helyzet áll, hogy még mindig igen kevés az iskolák száma, annyira, hogy több iskolaköteles gyermek a törvény ellenére nem kezdheti meg rendes időben az iskolázást, a mi elég nagy baj.

Ha egy szegény faluban történne meg az a dolog, hát csapnának belőle országos lármát, de mert Debreczenben, a dúsgazdag Debreczenben történik meg, hát mindenki nagyot néz és — hallgat.

Természetes, hogy hallgattunk volna mi is, mert épen nem szeretünk a kakuk madár példáján indulni, de mégis felszólalunk, mert nagyon alkalmoszerűvé tette ezt egy megválasztott, de állását el nem foglaló vidéki tanító nyilatkozata

Azt mondta az az egyhangulag megválasztott tanító, hogy az általa kért Eötvös-utcai iskola tanítói állását nem fogadja el, mert oly ronda és egészségtelen egy a lakás, mint az iskola. És nem is költözik be Debreczenbe, ahova pedig vágyott.

Biz ez szomorú, sőt mondhatjuk: kissé börtányos dolog is, minőnek létezni nem volna szabad.

Személyesen láttuk ezt az iskolát, hát az bizony kifogásolható, de megnyugtatót is irhatjuk, hogy van még rondább iskola is Debreczenben s a ki kíváncsi, hogy melyik, hát megmondjuk neki.

Tagadhatatlanul nagyon különös az a helyzet, hogy Debreczenben nem csak kevés, de ronda is az iskola.

Ugy mondják, hogy a város kötelessége az iskolaépítés és a város meg is felel ebbeli kötelezettségének, de csak annyira, amennyire azon tőke kamatai engedik, mely e célra megszavaztatott s ha mégis több iskola kellene, mint a mennyi épülhet, hát egyszerűen — várni kell.

Egészen más kérdés az, hogy szabad-e várni, hogy mennyit szenved emiatt a tanügy, a közművelődés.

Ha már kénytelenek vagyunk abban megnyugodni, hogy kevés az iskola, hát jól van, de legalább legyen gondja valakinek arra, hogy a meglevők tisztán tartassanak és ne legyenek oly rondák, hogy még egy vidéki tanítónak is derogáljon az abba való beköltözködés.

Hol van az iskolaszék, a rendőrség? Hát nem tudnak ők odahatni, hogy ez a sajnálatos állapot megszűnjék? Hát okvetlenül muszály némely iskolának egészen szemétdombnak lenni?

Ötven krajczárt szednek évente a gyermekektől tisztogatási czímen a kálvinisták: — hát ha van 100 gyerek egy iskolában, az az 50 forint elég a tisztogatásra? Abból bizony csak 4 forint jut egy hónapra, hogy aztán lehet-e ebből elégszer suroltatni, separtetni és vizet hordatni, megint oly kérdések, a melyekre nehéz érdemleges feleletet adni.

Iskoláink e szerint a fertőző betegségek melegágyai. Ugyan micsoda lelki állapottal bocsáthatjuk gyermekeinket az ily iskolába? Hát a halál tornácának kell lenni az iskolának?

Gondunk lesz rá, hogy az iskolák tisztasága felől meggyőződést szerezzünk s nem fogjuk átalanni nyilvánosságra hozni a tisztátalanságokat, mert végre is a gyermek kedves a szülőknek és nem hajlandó senki az iskolai piszoknak a magát áldozatul dobni.

Iparfejlesztés.

Debreczen szept. 2.

Azt hisszük, hogy végre valahára helyes utra tértünk ipari viszonyaink szanálásában. Az eddigi helyzet annyira zavaros volt, s ezt a zavaros helyzetet az egymás begyibe hányt törvények, rendeletek és intézkedések annyira összezavarták, hogy lassankint visszaesés állott be ipari fejlődésünk egész vonalán. Gyári iparunk látszólagos fellendülésével szemben áll a kis ipar teljes zülése, s az iparos osztály degeneráltságának számos elszomorító jele.

Hegedüs Sándornak, az új kereskedelmi miniszternek aligha tellett valami nagy öröme ezekben az állapotokban, midőn alkalma nyílott közelebről bepillantani a dolgok folyásába. De, úgy látszik nem az az ember, aki egykönnyen meghátrál a tornyosodó nehézségek elől. Erélyes kézzel nyult az iparügyek rendezésébe s úgy látszik még a véletlen is társul segédlik munkájához.

Két nagyfontosságú kongresszust tartottak legközelebb, melyeknek határozatai, úgy is mint közvetlenül érdekelt szakembereké döntőleg folynak be iparügyeink jövődöntésébe s ezzel miként való alakulásába. A kereskedelmi- és iparkamarák nagyváradi és az ipartestületek kolozsvári kongresszusát értjük, melyeknek napirendjére az életfontosságú ipari kérdések egész sorozata vala kitűzve. Különösen súlyt kell helyezni az ipartestületek kongresszusára, már azért is, mert az évek hosszú során át hozott, de vagy végre nem hajtott, vagy a kereskedelmi minisztériumban heverő határozatok sorsáról alighanem sok szó fog esni. Ugyancsak elhatározó befolyással fog birni a szövetségi ügy felkarolásáról hozandó határozat. annál is inkább, mivel a központi hitelszövetkezet nagyarányú anyagi eszközeivel most már teljes sikerre nyújt kilátást. Mindenkép kétségtelen, hogy Hegedüs Sándor nagybecsű és igazán gyakorlati utbaigazítást fog nyerni e két kongresszus tanácskozásából.

Figyelmünket azonban teljes mértékben alkalmasak lekötöni, azok a törekvések, melyeket az állami beavatkozás vet most egymásután felszínre s a melyek bárkit is meggyőzhetnek arról, hogy a kormány végre teljes komolysággal és a mi fő, cél-

tudatos eszközökkel dolgozik iparunk intenzív fejlesztésén. Nem is említve Hegedüs Sándor felvidéki útját, melyen közvetlen tapasztalatokat kívánt szerezni az illető vidékek ipari helyzetéről, csupán két intézkedését tesszük szóvá.

Az egyik a nagy iparstatisztikai felvétel, a másik a kereskedelmi muzeum s ezzel kapcsolatosan a kereskedelmi hírszolgálat rendezésének ügye.

Az iparstatisztikai felvétel munkálatai most folynak országsszerte és pedig az e célra külön ki-nevezett iparfelügyelők személyes vezetésével s közvetlenül szerzett tapasztalatainak felhasználásával. A felvételnél használt kérdőíveket egy a kereskedelmi minisztérium szakferfiainál és a kereskedelmi és iparkamarák titkáraitól álló értekezlet állapította meg. Az értekezlet tagjai mindannyian elismerték ennek az akciónak iparfejlesztésünkre való fontosságát s mérhetlen kárnak minősítették azt, hogy iparügyünk teljes statisztikája felett eddig nem rendelkezünk.

Az iparstatisztikai felvétel tükröz gyanánt fogja megmutatni az összes bajokat és fennálló hiányokat, tehát egységes és áttekinthető képet fog nyújtani arról, hogy tulajdonképpen iparunk, mely ágazataiban van szükség állami intervenczióra és esetleg törvényszerű intézkedésekre. A felvételek adatai elhatározó befolyással lesznek az állami kedvezményekről készitendő új törvény kodifikálásánál is. Ha még mindehhez hozzávesszük, hogy az 1884. évi ipartörvény revíziója is rövidesen napirendre kerül, lehetőleg magunk előtt látjuk azt az egy forrásból kibugyogó s ugyancsak egy célponthoz összefutó hatalmas folyamatot, mely végeredményében iparügyünket fogja alig sejtett mértékben fel-lendíteni.

Mindez azonban csak belülről táplálható erőinket növeli, ámde Hegedüs Sándornak a kereskedelmi muzeum és a kereskedelmi hírszolgálat rendezésére tett intézkedései külső erőket is igyekeznek a magyar ipar szolgálatába vonzani. A tudakozó intézményt ugyanis decentralizálni fogják, hogy így a vidéki iparosok is gyorsan s lehetőleg első kézből nyerjenek értesülést, úgy belföldi, mint külföldi szállításra nézve is. Erre azt vehetik ellent hogy hiszen a magyar ipar nem termel annyit, hogy még külföld felé is gravitálhasson, ám ennek oka abban keresendő, hogy erre eddig még csak alkal-

TÁRCZA.

A multak álmán. *)

A multak álmán, balgaságán
Nevetni hogy tudsz édesem?...
Feledheted a régi álmot,
De ne gunyold ki sohasem.
Azt az édes szerelmes álmot,
Melyből az élet felriaszt,
Ne hidd, hogy szemeidre hánnyák,
Hiszen csak álmotduk mi azt!...

Lásd, gyötrelmes, nehéz az élet,
Ha hitünk mind a sárba hullt.
A keresztet miért viseljük,
Ha elfeledve már a mult?...
Ha elfogytak emlékeink is,
Az életnek nincs terhe sem.
A multak álmát, balgaságát,
Mért gunyolod ki édesem?...

Őszi éjszakán.

A szél, ha hűvös éjszakákon
Lehüti mámoros fejem,
A te hideg, utolsó csókod,
Az jut eszembe énnekem.

Hiába száll agyamra mámor,
S virrasztok annyi éjszakát,

*) Mutatvány a fiatal költő első vers-kötetéből.

Mindég érzem, annak a csóknak
Halálos, dermesztő fagyát.

Ajkad akkor tapadt ajkamra
Utólszor... aztán vége volt...
Talán tavasz sem volt azóta,
Az egész világ néma, holt...

Mikor a szél fülembé sugja,
Hogy csóknak, üdvnek vége van,
A sirból is életre kelnek:
Zokognék sirnék hangosan!...

Ady Endre.

Két elbeszélés.

Madaras Gyulától.

I.

Borsos úr házasodik.

Borsos Bertalan fűszerkereskedése az „Oroszlánhoz“ már idestova husz esztendeje ellátja az én városkám közönségét cukor, kávé és petroleummal, meg minden féle vegyes árucikkkel. Van ott cseréppipa, ostornyél, szekérkenőcs, lekvár, sőt mióta a régi öreg jegyző helyett a fiatal Vajkó Pétert választották meg, még szalonczukorka is. A szalonczukorka áru „bevezetése“ Vajkó ur egyenes kívánságára történt, ki hűséges fogyasztó is lett, amennyiben mindennap megjelent az üzletben s bevásárolt belőle husz fillér árát.

Mikor Borsos úr gondosan kimérte s bepakolta a cukorlit, jelentőségteljes mosollyal nyújtá át Vajkó urnak. Tudta, hogy kinek van az véve, kinek a csókját fogja a szó szoros értelmében megédesíteni s ez a tudat Vajkóval szemben mosolyra, hullott a sáfrány közé.

azután meg majdnem sirásra hangolta. Mert neki is fájt a szíve Szabó Katiczáért, a gróf tisztartójának szép szöke leányáért; de hát nem is csoda: nincs olyan bájos leány az egész városban, de tán még az egész vármegyében sem. Mikor vasárnap délelőtt a templomba megy, nincs férő, ki meg ne állna s utána ne nézne, s bizony sok szívet hozott már gyorsabb mozgásba, sok szívbe volt lefotografálva az ő képe.

Borsos ur rendesen a bolt ajtóból üdvözlés s ajátságot, csak azon veszi észre magát, hogy valami szokatlan érzés egész felmelegíti, s vagy nagyon víg, vagy nagyon szomorú dalt kezd el dudolni magában.

Aztán elgondolkodik, mintha valami nagy dolgon jártatná az esztét, de csakhamar nyugodtan megy a pudlihoz s méri a paprikát meg a sót. Az igaz, hogy néha olyan szórakozott, hogy gersli helyett füge kávé mér; pedig már a multkor megüzente neki a postamesterné, hogy ha még egyszer griz helyett zacherlint küld, hát meglátja, hogy mi lesz, ne kívánczozék az ő nyelvére kerülni, mert ő nem enged magából csufot tűzni.

Hát bizony maga Borsos úr se értette a dolgot. Egy darab idő óta semmivel sincs megelégedve, de legkevésbé önmagával. — Miért is él ő e világban? Husz esztendeje küzdök, fárad reggeltől estig s gyűjti a vagyont. De kinek? Hogy rokonai, kiket ugyszólván alig ismer, majd jót nevéssenek rajta, miért ő egy életet áldozott föl: a vagyont majd elpredálják. Bolond lenne!

Nem lehetne-e neki is csendes kis otthona, hol egy kis asszonyka, az ő felesége várja esténként haza s talán még — gyermeke is... Istenem, ha neki egy kis fia volna!

Azon vette észre magát, hogy egy könnyecsepp hullott a sáfrány közé.

Szinte haragudott magára, hogy lehet ily dőre, hisz nem neki való már az ábrándozás, neki már így kell meghalni, eltűnni nyomtalanul, mintha nem is élt volna.

De hát hiába igyekezett beletörődni sorsába, tudja Isten, most sehogysem ment; az az ábrándkép a kis otthonról, meg a kis fiúról minduntalan eszébe volt.

Olyan üresnek, olyan haszontalannak találta a világot.

Miért nem is nősült meg azelőtt fiatalon? Miért volt olyan nagyon kereskedő, hogy csak üzletének élt s elfelejtkezett arról, hogy van más világ is — a szív világa — s hogy nem csupán a pénzért él az ember. Bezzeg oda adná most az egész vagyonát egy kis asszonykáért, egy kis fiúért.

De hát így nevelték. Az apja is kereskedő volt, s ő is az lett. Az a folytonos spekuláció, az a folytonos üzlettel járó izgalom annyira igénybe vette minden gondolkozását, annyira elfoglalta, hogy ösztöntén szólna elfelejtett szerelemre, házasságra gondolni is.

De hát már késő.

Pedig érzi, hogy még tudna szeretni, még tudna hű, odaadó férj lenni. S ilyenkor a Szabó Katicza képét látja, ábránd világában, ő az a kis asszonyka s olyan édes, így ébren álmodni.

Gyakran, ha nincs vevő az üzletében, ledől az irodában levő dívánra s kényszeríti agyát arra, hogy álmódjék s ilyenkor oly boldognak, oly szépnek látja azt a világot, amelyben ő most ébren álmodik, hogy szinte megrázkódik bele, mikor 2 krajczárért gummiarabikumért felköltik.

Csak azok az ősz hajszálak ne volnának, itt is, ott is felütik fejüket, úgy látszanak, mint a sirkeresztok a temetőben. Egyre hirdetik: memento mori.

mat sem nyújtottak iparosainknak. Ez nem utópia, hanem erős akarattal nagyon is elérhető és realis dolog.

Nemcsak elérhető és realis, hanem egyszerűen életfentartási ösztönünk egyenes következménye. Az Ausztriával fenálló gazdasági kiegyezés nagyon is gyanus módon ingadozik, úgy hogy azt sem tudhatjuk, mikor leszünk kénytelenek önálló vámsorompót húzni határaink között. Ezzel a vámsorompóval alighanem elzárjuk magunk előtt Ausztria piacait is, melyek pedig mindeddig egyetlen fogyasztó helyeink voltak. Ez állapot bekövetkezése az első időben alighanem válságba sodorná iparunkat és kereskedelmünket, már pedig ezt teljes erőnkkel szükséges megakadályoznunk.

Igy ily szempontból tekintve a Hegedüs Sándor iparfejlesztési akcióját, teljes mértékben meggyőződhetünk arról, hogy reménykedve nézhetünk a jövőbe, hiszen gazdasági életünk felvirágzása biztos és erőteljes kezekbe van letéve.

Karcolatok.

— Innen-onnan, mindenünnen. —

Valahára az időjárással immár rendben volnánk, a mennyiben most épen nincs panasz rá.

Azaz hogy volna, mert hát mindig kell — valami.

Most például eső kellene, de akkor nem érik a szőlő, meg a dinnye.

Tehát meleg eső kellene.

Ha az lenne, akkor a panasznak még a nevét is elfelejténénk.

Az egész országban mélyes csendesség dühög.

Az aratás jól végződött el, a buza immár hom-bárokan hever, készen a — piacra.

Pedig jó azon mielőbb tudni, nehogy valami féle végre bajt ö belebotoljék.

A hol pedig ezek járnak, ott a jégeső se talál — elrontani valót.

Ha csendesség van nálunk, hát kölcsön vesz-szük az izgató tényeket.

Franciaország meg kínálja erősen a — Drey-fuss ügyet.

Ott ugy se kell senkinek, hát hadd rágódjék rajta a — magyar.

Erős természete van. Ezt is — beveszi.

Ha elmúlik a Dreyfuss ügy, majd csak találunk mást.

Akkor ott lesz a — pestis.

Szidni fogunk mindenkit, hogy meg nem gátolták az Európába való behurcolását.

Persze azzal senki sem törődik, hogy hiszen harangoztak róla, de nem akarta senki — meghallani.

Szeptember is elérkezett szépen.

Az iskolák ajtójai megnyitak s kezdődik a tanulás ideje.

Sajátságos, hogy ez épen a — kávéházakon látszik meg.

A biliárdasztalokat új posztókkal huzzák be, a kasszába új tündért mosolygatnak és a fizető-pinczéreket nyitják a lapokat a — hitelképes — adó-sok számára.

E nélkül őszi szezon — nem kezdődhetik.

A színházat is puculás alá vették. Jobb lenne talán a társulattal ezt tenni, mert arra nagyon is — ráférne.

Csunya rossz hirbe hozta városunkat egy vidéki tanító.

Egyhangilag megválasztották az általa kért helyre tanítónak s nem fogadta el.

Azt mondja, hogy olyan ronda az iskola és a lakás, hogy nem érdemes beköltözködni.

Hm! Ezt nekünk — idegen embertől kell megtudni.

Ugyan kinek szabad e miatt — pirulni?

Hát az igaz, hogy egyik-másik iskolánk nagyon is el van hanyagolva.

Olyan az udvara, mintha erőszakosan akar-nák mutatni, hogy milyennek nem volna szabad lennie.

Pedig szedegetik minden gyerektől az ötven krajczárt tisztogatás czimen, de úgy látszik, hogy másra fordítják.

Hej! be el kellne nálunk némely helyen egy pár száz — seprő.

Lenne dolga, valami furcsán!

Nagyváradon megvolt a vendéglősök, kávéosk és korcsmárosok — országgyűlése.

Határoztak sokat és mulattak — a g y o k a t.

Az előírt 1000 üveg pezsgő és 300 hordó sör elfogyott szerencsén.

A katzenjammer azt beszélte nekik, hogy bizony sokszor nem érdemes — vendégnek lenni!

Egyik helybeli vendéglősünk arról értekezett, hogy nem kell a kocsmákra, vendéglőkre, kávéházakra rendőri felügyelet.

Ne üsse az orrát egy rendőr se a mulatók között.

El kell törülni a zárórát, mert ez — rosza vezet.

Szóval — szabadság kell a magyarnak, a mig — ki nem dobják.

Egyik helybeli lap nagyban panaszkodik, hogy az itteni kávéházakban nagyban folyik a — hazard kártyázás.

Oly alaposan ír róla, mintha a cikk-írója is egy lenne a — megkoppasztottak között.

A nyári élvezeteket bekoronázza most egy — női zenekar.

A mulatozók gyomrát úgy elrontotta a sok speciális mulatság, hogy a helyrehozatal végett ilyen k a v i á r r a volt szükség.

Ugy látszik, tetszik is a közönségnek, mert nagyon sokan szerelnék — viszonzás kép — a kis-asszonyok nóitát — elhuzni!

A mitől némelyik nem is olyan nagyon — vonakodnék!

A sok iskola egygyel fog közelebb szaporodni. Nyitják a vendéglősök, ahol tanítani fogják a fiók pinczéretket.

Egyik tantárgy lesz: n y á j a s b á n á s m ó d a borraival nem adó vendéggel.

Panaszkodik mindenki, mért ne panaszkodhat-nának a vendéglősök is a nehéz helyzet miatt.

Csak azt kell ám felgondolni, hogy a vendégek mennyi pécsi bort, mennyi hanzlit és generál szafot fogyasztanak, a míg a — gyomor birja.

Hát ezek kihez menjenek panaszra?

Némelyek azt állítják, hogy a hónap első napja nagyon hosszú.

Többen pedig úgy vélekednek, hogy az elseje igenis kurt.

Az előbbi persze az adósok állítják, a kik alig tudnak szabadulni a hitelezők elől, az utóbbit pedig a hitelezők állítják, a kik elsőjén nem tudják az adósokat kézzre keríteni.

Mert másodikán már nincs pénz — sehol.

Száz ember közül legalább 80-nak nagyon szomorú szokott lenni az — elsője.

Egy kis pénzmagot lát ugyan mindenki, de ki tudná fedezni a szükségleteit ebben a drága világ-ban s ki tudna kifizetni mindenkit?

Nincs más hátra, mint ámitani, ígérni, hisz ez a földi élet ugys csupa — ígélet, ámitás!

No de érik a szőlő, lesz új bor, lehet a bűbá-natot mibe folytatni.

A ki pedig reménykedni akar, azt is teheti, mondván: „lesz még szőlő s lágy kenyér!” (Ha — el nem fogy!)

HÍREK.

Szeptember.

Végehez közeledik a nyár. A hűvös szeptem-beri éjszakák fölött egyedül virraszt a csillagos égboltozat, közepén az szeptemberi hold ezüst sarlójával, amely már napról-napra fogyóban van, jelezve, hogy: vége a nyárnak. Künn a le-kaszált rétnak újra kihajtott, zsenge fűvét mé-nesek és gulyák tapossák, a kánikula melegét pedig elfújja Demeter őszi esőt hajtó, lagyma-tag szellője. Az erdőnek sárguló lombjai között kellemes áradata támad az üdítő hűvösségnek s a szőlőlevél árnyából kimosolyog a tőkének aranyos vagy félig pirosuló gerezdje. Igazi őszi

hangulat száll immár a tarlóra, erdőre, falura és városra egyaránt. A pályaudvarokba nap-nap után többen érkeznek vissza a nyaralásból. Hatalmas ládákkal, apró fehérskatulyákkal föl-rakott fiakkerek hozzák a hazaérkezőket, kik-nek napbarnított arczáról szinte leolvashatni az ismert mondást: „mindenütt jó, de a legjobb mégis csak itthon.” Ez dobantja meg szívét ama sok diáknak is, ki nagy szomorúsággal érzi, hogy itt van a szeptember s vége a vaká-czióknak! És néhány nap múlva a vidéki kuriák, falusi uriházak őszirózsát hajtó virágos kert-jeiből titkolt zokogása hangzik majd egy-egy jó édesanyjának, akinek diák fiát elvitték a messze városba, idegen világba és elszakaszták az anyai kebelről...

— **Hivatalos órák a debreczeni tiszt-viselő egyesületnél.** Szeptember hóban 2-ikán (napi biztos Zimmerman Gyula), 4-ikén (napi biztos Babó Miklós), 5-ikén (napi biztos Balogh Imre), 11-ikén (napi biztos Bárdos Géza), 18-ikán (napi biztos Beczner Frigyes), 25-ikén (napibiztos Csath Zsigmond) mindenkor 5—6 óráig az egyesület hi-vatalos helyiségében gróf Dégenfeld-tér 2. szám emelet.

— **„A földművelésügyi miniszter a mezei munkával foglalkozó tartalékosok és póttar-talékosoknak a nyári főmunkaidő alatt fegyvergya-korlatra behívás alóli felmentése tárgyában a városi közgyűlésből hozzá intézett felíratra értesítette a városi tanácsot, hogy a közös hadügyminiszter a honvédelminiszter megkeresése folyán akként intézkedett, miszerint a Magyarországon állomásozó csapatoknál a tartalékos és póttartalékosok őszi fegyvergyakorlatai csak augusztus közepén kezdőd-jenek s az összes hadtest parancsnokságoknak meg-hagyta, hogy az aratás ideje alatt fegyvergyakor-latra mezei munkások be ne hivassanak, ha pedig ily behívás okvetetlenül szükséges volna, a mezei munkásoknak fegyvergyakorlat alóli felmentése iránt benyújtandó indokolt kérvényei köllőleg figye-lembé vésessenek.**“

— **Az ebtulajdonosok büntetése.** Min-den ebtartó gazda nagy könnyelműséget követ el azzal a mulasztással, hogy a rendőri rendelet da-czára se látja el kutáját szájkosárral. Könnyelmű-séget azért, mert most már nem csak összefogdos-sák a szájkosár nélküli ebeket, de szigorúan meg-büntetik azok gazdáját is. Minden szájkosár nélküli kóborló eb gazdáját feljelentik a rendőrök s a rend-őrségnél száz forintig büntetik őket. Hát a ki oly könnyedén dobálhatja a százásokat, csak engedje továbbra is szájkosár nélküli kóborolni a kutáját.

— **Erős Lajos búcsúja.** Püspök-Ladány nagytudományu lelkésze Erős Lajos, a kit az egyházkerület közgyűlésének bizalma a debreczeni főiskola dogmatikai tanszékebe ültetett, nagy ap-parátussal búcsúzott el hivatól, kik tisztelő szere-tettel öveztek körül mindig tudós papjukat. Dél-előtt a templomban tartott búcsúbeszédet a hivek óriási száma előtt, majd az egyháztanács ülésen vett búcsút az egyház előjáróitól, este pedig bú-csúvacsorát rendezett tiszteletére a püspök-ladányi kaszinó saját helyiségében, melyen a közönség in-telligenciája vett részt. — A búcsúünnepségeken

Mikor hire futott a városban, hogy Szabó Ka-ticza menyasszony s hogy már meg is volt a jegy-váltása Vajkóval, Borsos ur úgy érezte, mintha va-lami nagy veszteség érte volna. Pedig hát mit veszített ő?

Mit sirat? Miért fáj most még jobban a szive?

Nem tudott álmodni. Álomvilágából eltűnt az asszony s csufabb, üresebb lett mint a való. Azt siratja, azt vesztette el.

Épen vasárnap volt, délután bezárta üzletét s kiment a mezőre sétálni. Egész délután künn járt a vetések között, azt gondolta, hogy ott künn az Isten szabad ege alatt, majd nyugtot talál lelke, majd vigasztalódik.

Csalódott.

Hisz ott minden fűszál, minden kis virág ifju-ságról, szerelemről beszélt, — egysémet élt olyan hiába, mint ő.

Egyszerre azt sem tudta, hogy s mikép, künn volt a temetőben s ott bolyongott a sírok között. Ő is olyan halottnak, eleven halottnak érezte ma-gát, ám akit nem sirat senki.

A temető egyik félreeső helyén, egy gyászru-hás nőt látott sirva megállani egy sír mellett. Kö-rülötte három kis gyermek játszott, pillangót ker-gettek, — de jó is, hogy az árva gyermeknek is van mivel játszani.

Megismerte az asszonyt, Faragóné volt. Még leány korában ott lakott ez a nő a szomszédjában s ő sokszor gondolt akkor rá, hogy jó volna feleségül venni. Ezt tudta volna szeretni is, — hisz szerette is.

Szerette, de hát a cukor árának ingadozása okozta izgalomban elfelejtkezett a szerelemről s mikor a jó szándékot valóítani akarta, Kallós Biri már menyasszony lett.

Faragó, egy szegény mester ember vette el,

de bizony tavaly meghalt s most ott áll árvaival férje sirjánál.

Borsos csak nézte, sokáig nézte őket s felkiál-tott: Mennyire szerettek! Mily őszintén siratják!

Megtörülte verejtékes homlokát s odament az asszonyhoz.

Sokat, nagyon sokat beszélt neki s az asszony lassan, lassan felszárította könnyeit s úgy tetszik, mintha még mosolygott volna is, végül a kezét nyújtotta Borsosnak.

Másnap már a tanítónő azzal a szenczációs birrel rohant át a postamesteréhez, hogy hallotta-e Borsos ur házasodik s hogy Faragónét veszi el.

Rögtön el is küldte a cselédet kávéért, hogy megtudja mi igaz a dologból?

És Borsos ur a kért kávé oly pontosan, oly jókedvűen mérte ki. Hisz már nem volt oly üres ez a világ.

Most már nem csak álmodni, de élni is fog.

A hozomány.

Gyönyörű tíz darab ezrest kapott a feleségé-vel az én Géza barátom. Esküvő után harmadnapon mikor ellátogattak az öregekhez, behívta apósa az irodájába s leolvasta az alku szerinti tíz darab ez-rest. — Szerencsét kívánt hozzá az öreg.

Géza megköszönte a szerencsét, no meg a pénzt is.

Sok pénz a — tizezer forint!

Mennyi minden kényelmet megszerezhet ma-gának, mennyi álmot valósíthat meg!

És mily könnyen jutott hozzá.

Rádásul adták egy szép kis asszonykára. Ingyen, ajándékul. Mert hát asszonyt így is úgy is kellett hozni a házhoz. Tiszta ajándék az a pénz.

Mikor összehajta a szép bankókat, beteszi tárczájába, tud' Isten, olyan furcsa gondolatok tá-madnak agyában.

Ugy égeti a szívét, ott a szive felett a zseb-ben az a pénz.

Nem az ezse, a szive gondolkodik most.

Miért vetted el azt a pénzt?

Ha szereted, ha imádod, ha férfi akarsz ma-radni mellette, akkor miért fizetteted meg magad? — Ha nem szereted akkor eladtad magad, — és csak ennyit érsz?! És érzi, hogy szereti azt a kis gömbölyű asszonyt. De nem meri önmagának sem beismerni. — Fél, hogy csak suggeió az egész, hogy csak a pénz hypnotizálta azt az egész szerelmet.

Mikor szerelmesen átöleli azt a kis asszony-kát s sugva-sugja a fülebe, szeretlek! — önkényte-lenül keresztül villámlik agyán a gondolat: vajjon nem hazudom-e: igaz-e ez?! Lassan kerül az al-kalmat, fél, hogy mindég hazudik.

Igyekszik önmagát meggyőzni, hogy elvette volna pénz nélkül is.

Vajjon elvette volna?

Vajjon szeretné akkor is?

Nem tud, — nem lehet erre felelni!

Nevessenek ki, de úgy van!

Ha nem lett volna a pénz, nem szerette volna meg azt az asszonyt s most meg úgy érzi, anélkül jobban szeretné, boldogabb lenne.

De bátha nem?! Visszadná az apósának, de nem lehet. Fél, hogy gyávának, élbetetlennek tart-ják s önmagát is annak tartaná. Iyenkor felülkerek-edett benne a századvégi férfi, a számító ember.

— Visszaadná ami ntán egész ifjúságodban vá-gyakoztál, amiről annyi szépet álmodtál, a gazdag-ságot eldobnád magadtól? Még neveti is magában azt a romantizmust.

De mikor nem lehet töle boldog!...

El fogja költeni, el fogja verni!

De nincs hozzá bátorsága, fél, hogy számon kéri.

Maga elé rakja azokat a viczinális részvénye-ket, a miket a hozományon vásárolt s gyönyörkö-dött bennök.

Ilyenkor meg van elégedve.

Rossz idők járnak...

Nagy visszaéléseket fedeztek fel a samorgi viczinális dolgairól. Meglopták, megcsalták a válla-latot, bukk a részvény ára napról napra.

Siet mindenki tul tenni rajta.

Géza is tudja, ő is hallja a veszedelmet, de teszi magát, hogy nem tud szemmiről semmit.

Megint olcsóbb ötven forinttal a részvények árfolyama, megint kevesebb a vagyon...

Csak hadd essék!...

Valami sajtóságos jókedvel nézi az árfolyamok esését, ... de mintha az ő értéke meg emelkedék!

Napról-napra jobb kedvű lesz, — mert pusztul a vagyon.

És mikor arról győződik meg, hogy már alig ér valamit a hozomány, siet, fut a feleségéhez s át-öleli, össze-vissza csókolja s a felindulástól, vagy szokatlan érzéstől szinte könnyezve mondja:

— Szeretlek, édes!

Tudja, a szive kiabálja, hogy ez az első igazi szerelmi vallomása!

Debreczenből B a l o g h Ferencz főiskolai tanár vett részt.

— **Gyász.** A legnagyobb részvétellel vettük a szomorú hírt, hogy K ó b o r Kornél pénzügyigazgatósi számellenőr élte 48-ik, házassága 23-ik évében meghalt. Temetése pénteken d. u. nagy részvét mellett ment végbe. Özvegye, fia és leánya gyászolják a sok jó barátan kívül. Béke poraira!

— **Év megnyitó istentisztelet.** Az ev. ref. egyház elemi iskoláinak év megnyitó istentiszteletét szeptember hó 5-ik napján tartják meg az ev. ref. nagytemplomban. — Az ünnepi szónok személye még nincs megállapítva. A tanítás ugyanaznap veendi kezdetét.

— **Kevés a házasság.** Az augusztus hónapban kötött házasságok száma nagyon is kicsi. Mindössze 25 pár lépett házasságra, a mely jelenség nem szokatlan ugyan, mert minden évben így szokott ez lenni augusztus hónapban. Sok a dolog, nem érnek rá házasságra gondolni a fiatalok. No, majd másképp lesz ez szűret után.

— **Tanító helyettesítések.** Az országos pályázatok eredménye ugyancsak szépen meglátszik az ev. ref. egyház idei tanítói karában. Helyettes, helyettes, mindenütt helyettes tanító. Nem régen adtunk hírt egy csomó helyettesítésről, mely a V á s á r h e l y i József lemondásával állott elő, ma ismét be kell számolnunk egy másikról. Mai számunkban írjuk meg ugyanis, hogy V i d o n y i Jenő az ujonnan megválasztott tanító a választást nem fogadta el, így tehát helyettesítéséről gondoskodni kell. Helyettesítik pedig K a n i z s a y Endre reudes tanítóval 1 évi időtartamra, mivel pedig így a Kanizsay Endre állása maradt betöltetlenül, oda helyettesül S z a b ó Vilma okleveles tanítónő helyezi ki ideiglenesen 1 évi időtartamra.

— **Temetés.** Nagy részvét és nagy érdeklődés mellett folyt le vasárnap délután özv. S c h ä f e r Nándorné szül. Legányi Juliánna urnő temetése, kinek férjétől örökölt nagy vagyona jó részben emberbaráti és közművelődési célok támogatására maradt. Kiváncsi közönség nagy tömege lepte el a halottas házat és környékét. A gyászszertartást Z e l e n k a Pál püspök, M a t e r n y Lajos esperes, helybeli ág. ev. lelkész, tovább M a t e r n y Imre nagyváradi ág. ev. lelkész és S c h i n d l e r Márton helybeli segéd lelkész végezték. Temérdek koszorú borította a koporsót s jutott a négy lő által vont koszorú kocsiira is elég. A lehető legpompásabb fényűzéssel volt a temetés rendezve. A városi tanácsot H a j d u Gyula és B é z l e r Károly képviselte. A Kossuth utcai temetőben férje mellé helyezték örök nyugalomra s ott porladnak azok, kiket a szerencse domb vagyonnal áldott meg s a kik a vagyonnal önmagoknak örök emléket állítottak fel. — A család kibált. Béke poraikon.

— **A hortobágyi széna eladás.** A városi tanács ülésében foglalkozott a hortobágyi széna eladás kérdésével is. Még a múlt 1898. év őszén kimondatott ugyanis, hogy a mátai szénrűskertben bérakítarozva levő nagymennyiségű szénatermesből a felesleget eladja a város. A közhírre tételt és kijelölést megtették, a kijelölt és eladásra szánt négy kazalt az intéző bizottság négy kiküldött tagja meg is becsülte 3300 frtra. Ekkor Király Gyula városi tanácsnok eme becsű alapján a négy kazal szénát, eladta egy szénanagykereskedőnek 4000 frtért szabdkézből. A városi tanács azonban az eladást nem hagyta jóvá, hanem a 3300 frtot csak árverés alapjául szolgáló kikikáltási árnak tekintvén, zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverést rendelt el, mely tekintettel az idő előhaladottságára, minél előbb foganasítandó lesz. Kiváncsian várjuk az eredményt, mert a polgárság körében azon biederem van elterjedve, hogy azon 4 kazal szénáért árverésen sokkal nagyobb összeg fog befolyjni.

— **A színház renoválása.** Magas állványok emelkednek a színház homlokzata előtt, — renoválják a nagy épületet. — A komor szürke színt ifjú mez váltja fel, hogy a tavalyi újításnak kívül is legyen valami nyoma. Ráfér a kopott falakra a friss mázolás, sőt nagyon is bölcsen tenné a város, ha a belső festést is megreperáltatná valami hozzáértővel, mert már is bajosan lehet megismerni, hogy például a függöny feletti parkányzaton a képek nem csak, hogy kit, hanem eg yáltalán hogy mit is ábrázolnak?

— **Halálozás.** Egy sokat szenvedett férfi hunyta le örök álomra szemeit. W e i n b e r g e r Lajos volt nagykereskedő hosszas betegség után meghalt. Az elhunynak mintegy husz éven át virágzó kereskedése volt a főtéren, melyet csak másfél év előtt adott el. — Évek óta szívbjá gyötörte s hosszas szenvedés után kimult. Burger Péter dr. orvos, törvényhatósági bizottsági tag az elhunytban apóst gyászolja. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Rab katona** öngyilkossági kísérlete. Egy 39. gy. ezredbeli közlegény büntetendő cselekményt követett el. A szegény katonát nyomban a péterfia-utcai garnizon, fogházba vitték. A közlegény félve a büntetéstől, a halálban akart menekedni keresni. Tegnap délelőtt cellájában felakasztotta magát. A katona nem érte el célját, mert a madzag nem bírta meg s vergődése közben elszakadt s a halál torkából a földre esett. Esés közben

fején oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a vár-udtczai csapat-kórházba szállították a szerencsétlen ápolás végett.

— **Az iskolák** ostrom alatt vannak. A mint szeptember elsőjén megnyiták az iskolák ajtóit, kezdetét vette a beiratkozás. Két nap óta egyebet se látni, mint szülőket és gyermekeket, a kik egyenesen az iskolák felé tartanak. A jó vidék is felke-rekedett s viszi csemetéit a tudományok csarnokába. A sok csalódás kezdetét veszi.

* **Felhívás.** A magyar protestáns irodalmi társaság folyó évi szeptember hó 20-án városunkban tatja közgyűlését és ez alkalomra ide fogunk a hazai protestáns egyházak egyházi és világi nagyjai s előkelőségei seregleni. Városunk régi hírnevéhez méltó, hogy vendégeink tőlünk telhetőleg szívesen fogadjuk s mindenek előtt szállással lássuk el. Bizalommal fordulunk a vendéglátó nagy választmány megbízásából városunk művelt közönségéhez aziránt, hogy vendégeink részére szállásokat felajánlani s elhatározását hozzám naponta d. e. 9—12, d. u. 3—6 óráig a városház katonai ügyosztályában tudatni méltóztatassék. Ha pedig valaki öhajjtana szállást adni, de ebben bármily okból gátolva van, szíveskedjék az elszállásolás céljaira szolgáló adományát szintén hozzám juttatni s én azt hirlapilag nyugtázom. Az elszállásolás szeptember hó 19 és 20-ik napjaira lesz szükséges. Oláh Károly az elszállásolási bizottság elnöke.

— **Az új sertésvásártér.** Az új sertés-vásártér végre rendezve lesz. Már e héten megkezdtek a munkálatokat. A czél Géza főmérnök a terület planirozását, a kerítések felállítását s az ideiglenes cédulaház építését már megkezdte.

— **Kényes kérdés.** Kényes kérdéssel foglalkozott legközelebb a tanács s határozatot is hozott e kérdést illetőleg. V é g h Gyula th. főkapitány azt az indítványt terjesztette a tanács elé, hogy a kávémerészekben, vendéglőkben és szállodákban munkakönyvvél, cselédkönyvvél alkalmazott pénztárosnőket, szobalányokat orvos-rendőri vizsgálat alá helyezzék. Körner Adolf előadó tanácsnok referált ez ügyben s az ő referálása alapján a tanács a főkapitány javaslatát el is ejtette. Az indoklásban kimondja a tanács, hogy nem érzi feljogosítva magát, hogy városi kényszeruton foganasítsa a vizsgálatot s ok nélkül háborgatni, erkölcsi öntudatokban alaptalanul megsérteni nem lehet senkit. Különben még erre nézve sem törvény, sem szabályrendelet nem intézkedett.

— **Augusztus hónapban** közel tízezer lakásváltózás lett bejelentve a r. bejelentési hivatalnál. Természetes, hogy e nagy számból tekintélyes részt követel a jó cselédség, a kik erősen hirdetik, hogy nincs semmi állandó a földön.

— **Harmincz évig mozdonyvezető.** Szép ünnepet rendeztek Debreczenben a magyar államvasutak mozdonyvezetői R o k i c z y Ferencz főmozdonyvezető tiszteletére abból az alkalomból, hogy 30 éves szolgálat után most jól megérdemelt nyugalomba vonult. Kartársai szép emléktárgyat nyújtottak át neki, este pedig az „Angol királyné” fogadóban lakomát rendeztek tiszteletére, amelyen L a s z g a l n e r Kálmán máv. főügyelő, a debreczeni fűtőház mérnökei és tisztviselői is megjelentek.

— **Gyanus haláleset.** Debreczenben nagyon sok ember ismerte O r o s z Péter bérkocsist. Tipikus alakjával kiritt a bérkocsi állomásról. Rosz szokása volt, hogy keresetnek legnagyobb részét megitta s e miatt aztán családi békéje sem volt tökéletes. Gyakori perpatvar zavarta azt meg. Ez az ember a hét közepén meghalt. Halála Dr. Balkányi kerületi orvos előtt gyanusnak tűnt fel s így a törvényeszi boncolás megejtését látta szükségesnek. Kettős gyauuok is merült fel. Halála előtt három nappal Orosz összeveszett családjával és akkor apósa B o j t i Károly egy bottal végig vágott a fején. Egy nappal később pedig pióczákat raktak rá s a vérzést nem tudták elállítani. A boncolást tehát megtartották s akkor az orvosok koponya-csonttörést konstataáltak s ez lehetett a halál oka is. — A boncolásról jegyzőkönyvet vettek fel s azt a vizsgáló bírónak teszik át. — Az öreg Bojti Károlyt kihallgatták a rendőrségnél, ahol a beteges ember töredelmes vallomást tett. Elmondta, hogy a veje békétlen, kötekedő természetű, iszákos ember volt, aki egész életében csak bajt és veszedelmet hozott a családjára. Megverte a feleségét, az anyósát s bizony még őt a beteges embert is. Összeférhetetlen természete miatt Bojti Károly vejét Orosz Pétert kitiltotta a házából. Nem régen aztán, e tilalom dacára is odajött. Még idejekorán észrevették s hogy szabaduljanak tőle, jóelőre becsukták előtte a kaput. Orosz Péter a kocsiával jött. Leugrott a bakról, dörömbölt s mert nem nyitották ajtót, vak dühében visszaugrott a bakra és a lovakat neki hajtotta a kapunak, összetört a kapu, a kocsi rúd, véresek lettek a lovak. Akkor valahogy megfékezheték Orosz Pétert, de nem bírták vele. Halála előtt három nappal, amikor szintén váratlanul jelent meg az apósa házában. Szidta az anyósát, megragadta a szegény öreg asszonyt, a szegletbe tiporta, fojtogatta s közben elkiáltotta magát:

— Kihasítom a béledet!

Bojti Károly, a szegény beteges öreg ember, kétségbeesetten jött-ment, hogy nem talál-e valakit, aki megmentse öreg társát gyilkos szándékú vejeének karmai közül. Nem volt közel senki s mert vejeének veszedelmes fenyegetésétől megijedt maga is, a hirtelen kezeiügyébe akadt nyújtófával hátulról kétszer föbe ütötte a vejét. Orosz Péter megtántorodott, erőtlenné lett, de kiszabadult körmei közül szegény öreg felesége. — A Bojti vallomása a rendőrség felé. E szerint az elhunyt Orosz Péter bérkocsissal rendkívül sokszor volt baja a rendőrségnek és egymagát csaknem többször büntették meg, mint az összes bérkocsisokat együttvéve.

— **Egyházmegyei közgyűlés.** Az alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegye szerdán tartotta meg rendes közgyűlését Zsigmond Sándor esperes és Lengyel Imre főgondnok elnökle mellett. A közgyűlés Zsigmond Sándor esperes megnyitó imájával vette kezdetét, mely után gr. Dégenfeld Pál, az új tanácsbíró tette le a hivatalos esküt. Eröss Lajos p.-ladányi lelkész a debreczeni főiskola dogmatikai tanszékére megválasztatván, lelkészi állásáról, valamint tanácsbírói tisztségéről leköszönt, mit a közgyűlés tudomásul véve, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Eröss Lajosnak eddigi buzgó működéséért. Majd az esperesi jelentés felolvasása következett, melyet a közgyűlés egész terjedelmében tudomásul vett. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés fél két órakor ért véget.

— **Összeeggett munkás.** Néhány nap előtt a város téglavetőjében nagy szerencsétlenség érte Dihén Jónás 72 éves téglagyári munkást. Mikor este a szabad tűznél a vacsoráját melegítette a tűz ruhájába kapott, a szerencsétlen embert lángok vették körül és súlyos égési sebeket szenvedett. Azóta a kózkórházban gyógykezelték de eszméletét e pár nap alatt pillanatra se nyerte vissza. A szerencsétlen ember szenvedett sérüléseibe tegnap belehalt.

— **Az aradi tradédia félszázados évfordulója.** A szabadságharc eseményeinek félszázados évfordulóját már nagybőrra megünnepelte a nemzet s most eljutott a legutolsóhoz és egyszerűs-mind a legszomorubbhoz, az október 6-iki véres tragedia 50-ik évfordulójához. A gyásznapon évenként Aradon, a tragédia színhelyén megkoszorúzzák a vértanúk emléktét és sírját. Az idén a félszázados forduló alkalmával a gyásznapi megünneplése nem marad az eddigi szűk korlátok közt, hanem — mint már említettük — a függetlenségi párt október 6-ára az egész országra kiterjedő nagy nemzeti gyászünnepet tervez. Budapest minden kerületének vezető ellenzéki polgársága már a legközelebbi napokban értekezletre gyűl egybe, a melyen megbeszéli az országos ünnepség módozatait. E mozgalom akar irányt adni az országgyűlésnek, a fővárosnak s az ország összes törvényhatóságainak.

— **Munkások zendülése.** Csütörtökön délelőtt Nagy Sándor debreczeni gazda cserei földjén, a hol a munkások most a cséplést végzik, csaknem a véréngzésig fajult munkászendülés volt. Kevés hiba volt, hogy a fellázadt munkások támadása, a melyet a gazda ellen intéztek, Nagy Sándorra végzetes kimenetelűvé nem lett. Nagy Sándor Dancsó Mihály munkással s társaival csépltetett. Tegnap délelőtt utána nézett a munkának s az eredmény nem volt megelégedve. A miért elég vakmerő volt ennek még kifejezést is adni, a munkások Dancsó biztatására és unszolására neki támadtak. Vasvillával, bottal ki mivel rohant neki Nagy Sándornak és agyonverik ott, ha Kecskeiméti István még idejében segítségére nem megy és a feldühödött munkásoktól meg nem menti. Ő tuskolta be a gazdát a házba ideje korán és értesítette a mezőrendőrséget, a honnan segítség érkezett s valahogy letudták csillapítani a munkásokat. Az ügy különben a kir. ügyészség elé kerül.

— **Aszfalttirozgatás a gróf Dégenfeld-tért.** Városunk elhagyott tere volt eddig a Tisza palota háta mögött elterülő gróf Dégenfeld-tér. Az eső viz ott gyűlt meg rendszeren, a kofasátorok hulladékai pedig egész dombokat alkottak. Ennek az idilli állapotoknak most már vége van. Az aszfalt kockák és a nagy üstök már a tér minden oldalán el vannak helyezve s a munkások pedig javában dolgoznak. Két három nap alatt rendbe jön a gróf Dégenfeld-tér.

— **Önkéntesi iskola Debreczenben.** A városi tanács kiküldötte Oláh Károly, Kencsik Lajos és Bézler Károly tanácsnokokat s Aczél Géza főmérnököt, hogy a városunkban most már létesítendő egy éves önkéntesi iskola tantermeül szánt helyiséget a Csapó-utcai Kovács Kaszárnyában jelöljék ki s azon a legszükségesebb javításokat eszközöltessék, hogy az önkéntesi iskola október 1-én fennakadás nélkül megnyitható legyen. Örömmel regisztráljuk e hírt, amelyet oly régóta várunk s reméljük, hogy nem éri Debreczen város lakosságát újabb csalódás és az önkéntesi iskola valóság lesz s nem csupa álom.

— **Új tanítók.** Megirtuk már, hogy az ev. ref. egyház tanítói testületében megüresedett helye-

ket Juhász Jolán tanítónővel és Barcza Barna tanítóval töltötte be. Az ujonnan megválasztottak valamint Gondi Sándor fels. leányisk. tanár a tegnapi presbyteriumi gyűlésen köszönték meg az egyháztanács bizalmát, egyben kijelentették, hogy a választást elfogadják.

— **Nem kell Debreczen.** Arczpirító, szégyenletes dolog történt vasárnap a presbyteri gyűlés kegyes színe előtt, mely szomorú világot vet Debreczen nyomoruságos tanügyi állapotára. Kiténik ebből, hogy az iskolák város a elnevezés nem egyéb pictus masculusnál s a legyatrábli állapotok-leledzik elemi tanügyünk. A közelebbi tanítóválasztásnál ugyanis V i d o n y i Jenő h.-m.-vásárhelyi tanító egyhangulag megválasztatott az Eötvös-utczai iskolához tanítóul. — Vidonyi eljött, megnézte a lakást és iskolát s egy beadványában lemondását jelentette be, mert a lakás és iskola e g é s z e t e l e n. No hát ha ilyen is megtörténhetik a híres Debreczennel szegyelje magát! Részünkről csak méltányolni tudjuk Vidonyit és eljárását.

— **Párbajok városa.** Debreczen statisztikailag ki van mutatva — az a város, a hol legtöbb párbaj van. A törvényszék igen gyakori esetekben tart végtárgyalást párbajügyekben. Most is négy párbaj ügyben tüzték ki végtárgyalást. Szeptember hó 4-ikén Rásó János megyei számvevő és Szöllösi Béla dr. orvos ügyében; október hó 5-én Löw József hirlapíró és Fenyéri Mór színész kerülnek a vádlottak padjára, október 16-án Varga Lajos dr. és Ujlaki Hugó dr. ügyvédek, október 17-én pedig Balkányi Miklós dr. és Szabó Lajos párbajügyében tartják meg a végtárgyalást.

— **Erdőőri szakvizsga.** Debreczenben az erdőőri szakvizsgát október hó 16-án és a következő napokon tartják meg. A vizgázni öhajtók hiteles okmányaikkal felszerelt folyamodványukat szeptember hó végéig nyújtják be a debreczeni kir. erdőfelügyelőséghez.

— **Központi temető Debreczenben.** Adutnk már hírt arról, hogy az összes temetők bezárásával új, nagy és az összes felekezetek halottai részére közös temetőt nyitnak meg. Ez lesz a központi temető, a melyes négy részre fognak felosztani. Egyik részébe az ev. ref. vallásuk, másikba a róm. kath. vallásuk és a negyedik részbe, mely a főtemetőtől teljesen izolált lesz az izraeliták fognak temetkezni. Az így tervezett központi temető ügye ma ismét egy lépéssel haladt előre, a mennyiben Aczél Géza főmérnök megbízást kapott, hogy a halálózlási statisztikát szerezzé be s ennek alapján tegyen számvetést, hogy milyen területre lesz szükség a központi temető céljaira. Aczél Géza főmérnök értesülésünk szerint tervezete és költségvetésének beterjesztése előtt az összes felekezettel érintkezésbe lép, hogy a központi temető rendezésének és felállításának kérdésénél azok igényeit is megismerje és javaslatába foglalhassa. Annyi tény, hogy rövidesen ez a jelentős kérdés is szőnyegre kerül a városházán. A szerdán tartandó közgyűlés határozatától függ azonban, hogy az új közös temető helyét a városhoz közel vagy pedig jól távol jelölhetik ki.

— **Óvodá megnyitás.** A mester-utczai új óvodát a községi iskolaszék határozata szerint szeptember 11-én nyitják meg.

— **Új óvoda.** A timár-utczai városi új óvoda építkezési és más munkálatai befejezésükhöz köze legnek. A községi iskolaszék tegnapi ülésében ki is mondta, hogy az új óvodát a tavasszal megnyitják.

— **Hatszáz rezervista.** A helyben állomásozó 39. gyalogezredhez gyakorlatra beruokolt hatszáz rezervista az éjjel elhagyta Debreczent. Két órakor indultak el s mentek az ezred után a nagygyakorlatra. Ezzel egyidejűleg említjük meg, hogy a 39. gyalogezred tisztikara és legényége szeptember tizenkilencedikén tér vissza Debreczenbe.

— **Jövőheti bűnügyi végtárgyalások.** 1899-ikén Szept. hó 4-én, H é t f ő n: Berki Nagy Bénémin ellen, halált okozott súlyos testi sértés büntetéseért. — Major Eszter s társai ellen, lopás büntetése s más büncselekményekért. — Dr. Szölösi Béla s társa ellen, párvialdal vétségeért. — B. Nagy István ellen, lopás büntetéseért. — Szabó Imre ellen, zsarolás büntetése és más büncselekményére. — Szeptember hó 7-én Csütörtökön: Lengyel György ellen, nyilvános becsületsértésért. — Schönbraun Dávid ellen, sikkasztás vétségeért. — Özv. Nyikita Györgyné ellen, hatóság elleni erőszak büntetéseért. — Zairos Nagy György ellen, sikkasztás vétségeért. — Ugyanaz napon itélet-hirdetések.

— **Személyi hir.** Dr. Boldizsár Kálmán rendőrkapitány két hónapi szabadságából visszatért és átvette újból hivatalát, a III. rendű kerületi kapitányságot.

— **Csöd.** N á g e l László nádudvari lakos fakeskedő ellen a debreczeni kir. törvényszék tegnap a csödtől elrendelte és tömeggondnokul dr. Weisz Bernát, helyettes tömeggondnokul pedig dr. Nyiri Ernő debreczeni ügyvédet nevezte ki.

— **Tűzijáték.** Szeptember hó 3-ikán vasárnap a nagyerdőn, a leveles csárda háta megett megetti tisztáson, tűzoltó zenekar közreműködése mellett Leidenfrost Gyula tűzijátékot rendez. A tri-

bűnön levő üllőhelyek számozottak lesznek a zavar kikerülése végett. Helyárak: Üllőhely (kényelmes párnás divánokon 40 kr. Állóhely 20 kr. 12 éven aluli gyermekeknek 10 kr. Üllőhelyen 10 éven alóli gyermekek felét fizetik az áraknak. Jegyek előre válthatók: Leidenfrost Gy. és Mendelovics Lajos üzletében. A tűzijáték kezdetét veszi pont 7 órakor és tart egy teljes óráig. Kedvezőtlen idő esetén, ha délután 2 óráig esik, a következő vasárnap tartatik meg.

CSARNOK.

Vakáció végén.

— A Pista diák naplójából. —

... Ugy érzem magamat, mint a ki nagy bűnbe esett s napról napra jobban összeszorul a nyakán a hurok. Míg bizony egyszer csak megfojtja!

Eltékozolva az arany szabadság napjait. Gond nélkül, könnyelműen éltem velük s most azt az egynehányat, a mi még hátra van, — spórolgatom. Meddő munka. A homokóra gyorsan pereg, egyszer csak lejár.

Most már fontolóra kell vennem minden perczet — s tudva, hogy ezek a percek gyorsan úzik hajtják egymást, kell hogy elboruljon a kedélyem. Pedig az édes anyámnak se mondtam meg még, a mi gyötör, — de az ő gondoskodó szeme észrevette rajtam. A multkor, hogy a szerűn vigyáztam a cséplőkire, a Viki hugom vajas kenyérrel kínálta.

— Nem kell — mondtam.

Vikicza bement az anyánkhoz, édes anyánk kijött hozzánk s megfenyegetett az ujjával.

— Gyerek, gyerek!...

A bajszom helyét kezdtem pödörgetni. Boszszus voltam, hogy gyerekeknek neveznek. Nem vagyok én már gyerek!

Aztán az anyám elkezdett panaszkodni az édes apámnak.

— Nézd csak, nézd apa, milyen rossz színben van a Pista.

Ugyan hova gondolsz! — szolt az apám — sok éretlen gyümölcsöt evett, elrontotta a gyomrát.

Ez a válasz szintén igen mélyen sértett. Gyerekeknek hívják, gyümölcssevésben a gyomromat rontom el! — Ah, hisz ez borzasztó! Nem látják arezom sápadtságát, törött szeméimet? Nem vibrál-e a hangom, nem meláz-e el a tekintetem? Hát ezt mind nem veszik észre s gyümölcssevéről és gyomor rontásról beszélnek.

Amiket itt elmondtam, azok az én féltve őrzött drága titkaim, de a sorok, amiket itt leírok, Ő hozzá szólnak.

A vakáció édességénél csak egy volt édesebb, az Ő látása. Tiszteendő uréknál találkoztam vele. A tiszteletes asszonynak a kisebbik nővére. Lenke a neve, — soha szebb nevet ennél! Oly édesen, oly szívet megreszkettetően mondta.

— Van szerencsém.

Én pózba vágtam magam s úgy szavaltam, mintha az önképzőköri diszülésen lettem volna.

— Végvári Vég István hetedik osztályu tanuló vagyok, nagyság. Kisztihand.

Mintha mosolygott volna e kijelentésemre, úgy vettem észre, amint felnéztem reá, mivelhogy fél fejfel magasabb nálamnál.

Tiszteendő uréknál uzsonna volt. Tüntetőleg csak fekete kávé ittam, szemeim pedig a veve szivarokra pislogtak. Nem vág a földhöz engem, megmutatom. Uzsonna után kissé szédülni éreztem a fejemet, de ezt a hirtelen való szivarozásnak tudtam be.

Azon az éjszakán nem aludtam. Mindig ő volt előttem. Hallani véltem a csengő hangját:

— Van szerencsém.

Én pedig szavaltam tovább:

— Végvári Vég István hetedik osztályu tanuló vagyok kisasszony, — kisztihand.

Igen gesztikulálhattam a kezeimmel, mert levertem az éji szekrényről a lámpát s az apám ennek az árát is lefogta a zsebpénzemből. Hallatlan!

Ez a találkozás, úgy hiszem, fordulópont volt életemben. Tanum e nyilatkozatomra az ég és minden seregei! — Nem voltam többé a magamé. Rám nézvést megszűnt a külvilág. Az én egész világom a szerelem volt, ahol tündérkirálynő gyanánt Ő uralkodott.

Egy lázas, de boldog pillanatban íróasztalhoz ültem s megírtam neki mindezeket még szebb és választékosabb szavakban. Megírtam neki, hogy ő a virágon a harmat s én vagyok a sugár, ki azt felcsókolja, én vagyok a mohos szirt, ő a repkény, aki azt körül fonja; ő a nap, én az éjjel, teljes teli sötétséggel.

... És elküldtem azt az írást. Csak pár napra rá találkoztam vele. Megrázta a fületem, kétszer, háromszor, erősen.

Ekkora léte re hogy tud annyi ostoba számárságot összeírni. Szégyelje magát!

Ez a lekorholás a sirba visz engem. Szégyenlem magamat s most revolvért keresek és meghalok.

U. i.

A javító vizsgákra nem tudtam elkészülni. Isten irgalmazzon nekem.

Közli:

Figura.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. V. M. (Klzsyr). Köszönettel vettük a multkori levelet. Folytatását szívesen fogadjuk.

P. J. k. a. (Klapódia). Megkaptuk. Olvasás alatt van.

S. K. Sajnálattunkra nem üti meg a közölhetes mértékét.

Egy urnak. Egyáltalában nem vállalkozunk arra a szerepre, hogy a fővárosi lapok isten tudja mi célzatu pikáns szenzációit átvégyük. A közlés díját nem fogadjuk el, letétbe helyezzük a jótékony célra fordítjuk, ha 48 óra alatt el nem viteti. Egy ur legyen gavallér. Incognitóját tartsa meg, — nem vagyunk kíváncsiak.

Kiadótulajdonos: Zicherman Herman.

NYILTÉR.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér- és vámentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, HENNEBERG G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) ZÜRICHBEN. — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Chocolat

SUCHARD

Cacao

Mindenütt kapható.

Hirdetmény.

Elhalálozás folytán Biharmegye Homorog község határában 850 holdas birtok, ugyszintén Szabolcsmegye Nyir-Acsád község határában 2000 holdas birtok azonnal eladó, esetleg bérbe adatik.

Közvetítők kizárva.

3—3.

Értesítést nyújt Ernst Béla Karcagon.

Alapítattott 1782.

KONTSEK GÉZA

előbb Gaszner Károly

fűszer-, csemege-, bor-, ásványviz- és magkereskedése

DEBRECEN, Kossuth-utca 11.

A földmivelésügyi m. kir. minisztérium felügyelete és a magyar börtelműk örsz. szövetkezetének vezetése alatt álló

m. kir. országos központi mintapinóze

B O R A I N A K

főraktára

= Debrecen és vidéke részére. =

Hazánk összes kiválóbb borvidékének, eredeti palackozott asztali-, pecsenye-, csemege- és gyógyborai óriási választékban és feltétlen természetes minőségben állandóan kaphatók.

Magyarországon mely e szakmában az ország legelső és legmagasabb üzletei közé tartozik, mindenkor a legjobb megőrzésséggel, konyhakerti- s erfurti virágmagvak fajtáit s csiraképes minőségben kaphatók.

Nem bizományi raktár, hanem direkt össze-köttetések a continens első magtermelőivel.

Arjegyzékkel kívánatra készséggel bérmentve szolgálok.

10905
1899

HIRDETMEY.

Debreczen szabad királyi város 1899 október 1-től 1902 október 1-ig való összesen három évi szénszükségletének biztosítására pályázat nyittatik.

Az évenkénti szénszükséglet a következő:

1. Mintegy 4000 métermázsa I. rendű darabos szibériai vagy porosz kőszén.
2. Mintegy 500 métermázsa pirszen (coax.)
3. Mintegy 15000 métermázsa hazai akna szén.
4. Mintegy 5000 métermázsa hazai porszen (dara szén.)

A szén minőségére, az átvételre és általában az egész szállításra vonatkozó részletes feltételek Debreczen szab. kir. város mérnöki hivatalában (Simonffy-utca 2/2 emelet) megtekinthetők.

Az írásbeli zárt ajánlatok a feltételekben előirt bánatpénzzel 1899. év szeptember 16-ikának dél után 5 órájáig adandók be a polgármesteri hivatalba, — az ajánlatok felbontása pedig 1899. év szeptember 17. dél előtt 10 órakor nyilvánosan történik — a város ház nagy tanácstermében.

Pályázni lehet akár egyes, akár az összes szénfajra; — bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirba az 1) ponthoz 250 frt, a 2) ponthoz 100 frt, a 3) ponthoz 500 frt, a 4) ponthoz 150 frt teendő le, mely összeg az ajánlat elfogadása esetén az egy évi vállalati összeg 10%-ára egészítendő ki és ez a szerződés érvénybe léte alatt óvadékképen a városnál letétbe marad.

Ajánlat tevők ajánlataikkal a felbontástól számított 3 hóig kötelezettségben maradnak.

A város fentartja a jogot magának, hogy a beérkezett ajánlatok közt szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a szállítást más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1899. év augusztus hó 21-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Uj bútörüzlet megnyitás!

A n. é. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy f. é. május hó 1-én Helyben, Piacz-utca 44. sz. alatt (dr. Ujfalussy-ház)

bútörüzletünket

megnyitottuk.

Dús választékban tartunk a legujabb styly secessio, chippenthail, baroque, ó-német, angol stb. matt és fényezett bútörökban a legdiszesebb valamint legegyszerűbb kivitelben.

S a mig egyrésztől meghívjuk a n. é. közönség állandó bútörkiállításunk szíves megtekintésére, másrésztől esedezünk kegyes támogata ukér:

kiváló tisztelettel

Lamberger és Társa.

KLEIN TESTVÉREK ELSŐ KÖZVETÍTŐ ÉS TUDAKOZÓ INTÉZETE.

Gróf Dégenfeld-tér 3. sz. (ezelőtt Rózsa-tér).

156-dik számú telefon állomás,

Fölkéretnek mindazon földbirtokosok, kiknek földjük volna kiadó esetleg eladó, hogy azokat közvetítő intézetemben előjegyeztetni sziveskedjenek.

Kiadó föld. A F.-Józsa község határában 28 1/2 kat. hold elsőrendű szántóföld és kaszáló egy vagy több évre haszonbérbe kiadó. 500.

Eladó ház czuczai földdel Darabos-utcán, melynek tiszta jövedelme 650 frt. tartott ára csak 9500 frt. 496.

Eladó nemesi birtokok: Nyir-Acsád, Mihálydi és Mártonfalva határiban, ugyszintén egy nagyobb szerű ház Debreczenben eladó. — Börebb értesítést nyújt irodám. 507.

Fényirdába tisztességes tanulónak való fű felvétetik. 505

Közel a vasúthoz — a Boldogkertben — kedvező feltételek mellett eladó egy szálló, mely vasuti, vagy postatisztnak állandó lakásul, vagy nagyobb ipari műhelynek igen alkalmas. A mondott célra alkalmassá teszik e helyet: közelsége, kedvező fekvése és a rajta levő jó berendezés, masszív, adómentes új épület. Területe: 750 □ öl legjobb barna homok föld, termő szőlővel és gyümölcsfákkal beültetve. E terület — vevő által — esetleg két részre is osztható. 504.

Kertészet első rendű, régen fennálló, összes berendezéssel vagy a nélkül szabad kézből eladó. — Értekezhetni irodám-ban. 506

Eladó tanyaföld gazdasági épületekkel 1 hold szőlővel a Diószegi-út mellett. Értekezhetni irodám-ban. 508.

Az ezen rovatokban közlöttek iránt felvilágosítást ad s egy ily közlemény! 25 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közlétesz.